

A sárospataki vb-ülés napirendjén

A város rangjához méltó közművelődés

Az MSZMP Sárospataki városi Párt-végrehajtóbizottsága a napokban napirendre tűzte a megyei pártbizottság 1981. augusztus 26-i, a közművelődésről szóló határozata végrehajtásának helyi tapasztalatait. Ezt megelőzően az agitációs és propaganda munkabizottság is megtárgyalta az előterjesztést, s annak megállapításait igen sok helyi példával erősítette meg.

Sárospatak, jóllehet nem tartozik az ország legnagyobb városai közé, rangsorolásban viszont messze megelőzi tényleges nagyságát, mert történelmi múltja, az ország művelődési életében évszázadokon át betöltött szerepe és napjainkban is érezhető kulturális kisugárzó hatása, valamint nagy értékű kulturális intézményei — igen előkelő helyet biztosítanak neki a magyar települések sorában, ez a rang pedig kötelező is. Sárospatakon jelenleg 400 pedagógus és 4000 diák él, nagy hírű vármúzeuma, ősi kollégiuma, gimnáziuma, egyházi gyűjteménye, európai hírű könyvtára, mind-mind erősítik kulturális rangját. Természetes hát, hogy ilyen környezetben a közművelődés erősebb reflektorfénybe esik, élesebben mutatkoznak meg eredményei, ugyanakkor árnyékai is.

Mint a végrehajtó bizottsági ülés — sokszínű vita után — megállapította, az 1974-es közművelődési pártbizottság, követően igen erős volt a város kulturális életében, a fellendülés, a pártbizottságok figyelemre a közművelődésre irányult, megnőtt a művelődés presztízse, és a különböző rendű és rangú vezetők is kötelességüknek érezték a közművelődéssel való foglalkozást, általában előtérbe került a közművelődési munka.

Napjainkban felületesebb szemlélettel úgy tűnik, mintha csökkent volna a közművelődés iránti figyelem és a területi feladatok fokozottabb előtérbe kerülése háttérbe szorította volna a kulturális munkát. Tagadhatatlan, van ilyen tendencia, azonban hangsúlyozandó, hogy ez elsősorban felületesebb szemléletből fakad. Ugyanis, bár az 1974-ben megindult fejlődés mostanában kicsit megbicsaklott, a mindenkori korábbi időszakhoz képest ma is igen jelentős előrelépésekről lehet számot adni. Hangsúlyt kapott a végrehajtó bizottság ülésén, hogy az eltelt nyolc év alatt

olyan társadalmi és gazdasági átrendezések mentek végbe, különösképpen gazdaságiak, amelyeknek eredményeként napjainkban a hang-súlyok máshová kerültek, még akkor is, ha a korábbi közművelődési koncepció változatlanul érvényes. Nem azért nem figyelnek talán a közművelődésre, mert a gazdasági élet változott, hanem mert változott a társadalmi totalitás. Megnövekedett a szabad idő és azon belül nem következett be a kulturális érdeklődés arányos növelése, hanem éppen a fogyasztási struktúra változása során a kultúrára fordított összegek csökkentek a lakosság részéről. Ez viszont éppen a közületekre ró feladatot, azaz bizonyos kulturális ellátásokban — például könyvtárak stb. — nekik kell szolgáltatásokat előbbre lépni. Sajátos dolog, hogy például a mezőgazdasági dolgozók munkakultúrájában, életmódjában bekövetkezett változásokat a közművelődés nem tudta követni.

Fentebb már említés történt Sárospatak rangjáról. Az említett kulturális intézmények sorát nemrég gazdagította a frissen megnyitott Sárospataki Képtár. Ifjúsági klub és fiókkönyvtár jött létre a környéken, egész sor. És a közeli hetekben várható a rendkívül korszerű és impozáns művelődési ház építésének befejezése, illetve az épület teljes átadása, ami fordulópontot jelenthet Sárospatak közművelődési életében, hiszen egy művelődési központ hiánya eddig nagyon sokféle tevékenység nehezítője, vagy éppen gátlója volt. Ez intézményhez a végrehajtó bizottság is — a lakossággal egyetemben — igen nagy reményeket fűz.

Sárospatakon a munkásművelődésre fordítottak a legnagyobb figyelmet. A gimnáziumi esti tagozatú tanulás után növekszik az érdeklődés és ugrásszerűen megnőtt az igény a munkások, vábkező és ismeretfelújító tanfolyamok iránt, s mint Orosz László, első titkár elmondta, a technikusok képzés iránt is lenne igen nagy igény a városban. Különösen fontos lenne ez a munkásokból vezetőkké nevelés megoldása érdekében. Sok szó esett arról, hogy a televízió nem pótolhat minden más művelődési forrást. Jó a TIT munkához képest ma is igen jelentős előrelépésekről lehet számot adni. Hangsúlyt kapott a végrehajtó bizottság ülésén, hogy az eltelt nyolc év alatt

zetek és mozgalmak, például a honismereti tevékenység igen jó eredményeket mutat fel; a politikai évfordulókhoz kapcsolódó kulturális műsorok közművelődési hatása igen magas fokú; de gondot jelent az üzemi könyvtárak munkájában a könyvek árának emelkedése. Rangos együttese a városnak a Bodrog Táncegyüttes, s szeretnék, ha az a hazai pályán is többet nyújtana, mint külföldi és egyéb szerepléseivel.

Érdekes észrevételként hangzott el, hogy a kulturális intézmények munkájához kellene egy koordináló szerv. (Esetleg a megszüntetett városi közművelődési felügyelői státusz visszaállítása.) Ugyanakkor arra is figyelmet fordított a vb, hogy a művelődési ház működési feltételei rendszerint már jó előre ki kell dolgozni és biztosítani.

Lehetetlenség lenne részletes adatokkal alátámasztva felsorolni mindazt egyetlen cikkben, ami Sárospatak közművelődési életét jellemzi. De mindenképpen helytálló az a megállapítás, hogy a városban mindig is törekedtek a helyi közművelődési lehetőségek kihasználására és a város művelődési ház nélkül is rangjához méltó módon vette ki részét az egyetemes közművelődési életből. Sárospatak a már említett adottságainál fogva mindenkor kiemelkedett a környezetéből, s ha korábban megfelelő hely hiányában nagyobb vonzású művelődési rendezvényre nem is volt lehetősége, sokszínű volt mindig az itteni közművelődési kulturális élet. Igaz, hogy figyelemünk most a gazdasági kérdések felé fordul, ám ez nem jelenti azt, hogy Patakon elfordultak volna a közművelődéstől, hiszen például több pártbizottság — például a Bodrogközi Állami Gazdaság — be is számoltatta vezetőit az utóbbi időszakban az említett megyei pártbizottsági határozat szellemében rájuk váró feladatok teljesítéséről.

Még ha itt-ott lazult is a közművelődésre való figyelem, egészében jól tettek eleget a városban a közművelődési feladatoknak. Az új művelődési ház várhatóan nagy lendületet ad a további munkához, ezt várja a lakosság is, és ez az elvárás nagy felelősséget jelent mind azok számára, akik a város közművelődési életéért felelősek.

Benedek Miklós

Tartalom: festmények, szobrok, grafikák, textilek

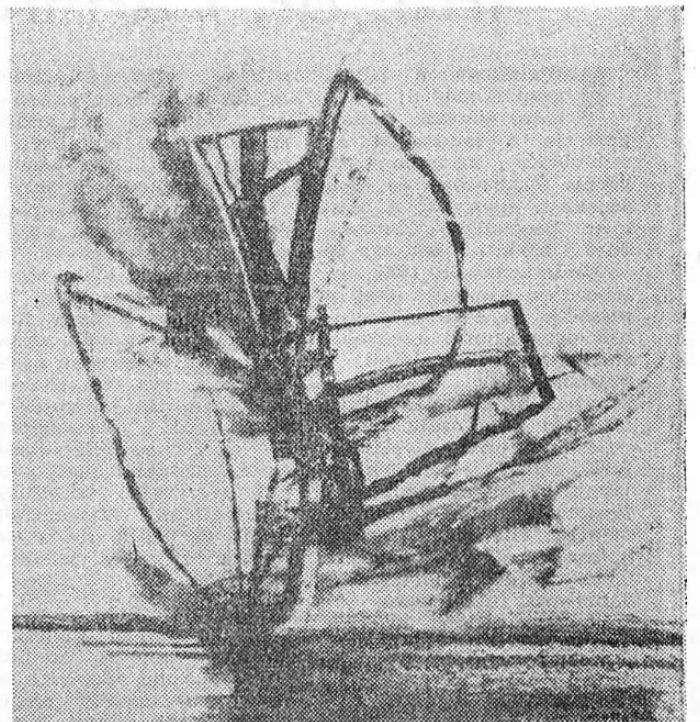
A miskolci téli tárlatról

Miskolc város nagyobb szabású képzőművészeti rendezvényei közül most a hagyományos téli tárlatot láthatja a nagyközönség, a Miskolci Galéria összes termében. A téli tárlat anyagát műfajilag és tematikailag is elkülönített csoportokban mutatja be a kiállítás. Külön teremben láthatók a festmények, az akvarellek, a grafikák és a textilek, a szobrok pedig több teremben kerültek elhelyezésre.

Mi az, ami ebben a jelenlegi téli tárlat az előzőtől? Az eddig országos jellegű tárlat léptékének szűkítése az, ami első pillantásra feltűnik. Nem a kiállítás tere, a bemutatott művek száma lett kisebb, nem ilyen irányú a szűkítés. Pusztán az ország más területeiről meghívott kiállítók száma lett kevesebb. Ez is jelzi, hogy a galéria szakemberei újra, ki-zárólag a területen, azaz Észak-Magyarországon élő, dolgozó művészek részvételével rendezett bemutatót akarnak létrehozni majd a jövőben.

Ezen a tárlaton nemcsak a koncepcionális különbségek, de bizony a kvalitásbeli eltérések is kitapinthatóvá váltak. Az igényes szemlélő jól-élesen konstatálhatja, hogy a területen alkotók izgalmas és kvalitásos munkákkal képviselik magukat.

Az utóbbi évek országos kiállításain a táblaképek, festmények langyos unalma, érdektelensége volt a jellemző általában. Az izgalmat inkább grafikák vagy más, új médiumokkal létrehozott művek nyújtották a látogatóknak. A jelenlegi tárlat anyagában a festmények egyáltalán nem szorultak a langyos közönség zónájába. Sajátos módon, talán a kiállítás legerősebb részének tekinthetjük a nagyteremben bemutatott festményeket. Kiemelten kell itt szólnunk Seres János festményeiről. Seres szinte a monokromitáshoz redukált színeivel, tömör, egyszerű formákkal fogalmazott formáival arról győzi meg a szemlélőt, hogy kiváló festővel van dolga. Mielőtt nyerte el műveivel a téli tárlat nagydíját. Meglepetés a tárlat anyagában Lenkey Zoltán festői hangvételű pasztelljeinek sora. Lírai, szimbolikus ízü alkotásai közül kiemelkedik a Barátom emlékére című, tiszta, salangmentes kompozíciójával, a rajzi és festői elemek szerencsés arányával. Az „in memoriam” típusú művek sokszor unalmas, csontig rá-

Barátom emlékére

Lenkey Zoltán festménye

gott kliséi helyett — s ez Kondor esetében hatványozottan igaz — Lenkey saját festői-grafikai világát is tovább gazdagító művet készített.

A meghívottak közül nemcsak méreteivel, hanem mesterségbeli alaposágával és szellemi töltésével is kiemelkedik néhány mű. Így Végh András, Váli Dezső és Kárpáti Tamás festményeit kell megemlíteni.

A portréfestészet sajátos újraértelmezésének lehetünk tanúi Sarkadi Péter és Gyémánt László művei láttán. Festői eszköztáruk a pop-art örökség és az ún. „új festészet” elemeinek vegyítéséből áll össze. Egyenlenségeik ellenére műveik új hangot jelentenek a téli tárlatok történetében. A területen élő művészek közül is sokan erősítik még a tárlat színvonalát műveikkel. Így a tavalyi nagydíjas Lőránt János, vagy a leninvárosi Pataki János szellemes groteszk vidám piktúráival.

A téli tárlat másik hangsúlyos része az egyedi és a sokszorosított grafikai lapokat bemutató terem. Itt is a szellemi sokféleség a jellemző. Eltérő, sokszor egyenlőtlen kvalitásokat felmutató lapokat láthatunk itt. Jelen van egy szakmailag erős, megszokottan jó stáb (talán túlságosan is megszokott, így kevésbé figyelünk fel rájuk): Feledy Gyula, Bálványos Huba és Pető János személyében. Ok képviselik általában a miskolci kiállítások grafikai standardját, amelyet országos mércével mérve is magasra helyeztek. Néhány alkotó saját munkásságán belül is figyelmet érdemlő lapokkal jelentkezett. Ezek közé tartozik Püspöky István nagyméretű rajzaival és a fiatal Szántó Dezső finom részkarcaival. A fiatalabb generációhoz tartozó Szabó Tamás teljesítménye érdemel még említést. Szabó grafikáival és figurális plasztikaival érdemelte ki a tárlat egyik díját.

A tradicionális grafika tárgykörébe nem sorolható alkotások képezik a tárlat egyik izgalmas részét. Itt színezett fotóvázsnakat, fotó-olvasztásokat, vagy fotográfákat láthatunk. A dekoratív technikai fogásokon túl, akad itt jónéhány tartalmas, mondandóját illetően is igényes munka. Pócs Péter és Hegedűs L. László meditatív-ironikus lapjai, Halbauer Ede intellektuális, szoci-

ologizáló kérdésfelvetései és Szabados Árpád puritán tanulmányosorozata. Szórakoztató, mindig savanyú mosolyra késztető munkáival pedig itt is jelen van ef. Zámbo István, aki egyre színvonalasabb grafikáival szerez tragikusán vidám pillanatokat a kiállítás látogatóinak. A téli tárlat ezen része jelzi azt a szemléletbeli eltérést a tradíciótól, amit a hetvenes évek közepén csak hőbortos pillanatnak, kalandnak szerettek volna tudni sokan, sőt még ma is. De a tárgyilagos szemlélés rávilágít arra, hogy a magyar képzőművészek közéleti generációja határozott következetességgel és makacssággal, gondolatát csak így hajlandó megfogalmazni. Elhagyva a képzőművészet kitaposott csapásait, kimondva vagy kimondatlanul is vállalva, hogy „mást mondani, csak másképpen lehet”. Hogy ezek a vállalások se mindig járnak eredménnyel, sajnos erről is kapunk hírt a kiállítás anyagából.

Az egyik kis teremben láthatók a meghívott textíles munkái, melyek sajnos ezúttal mentesek a szellemi és az artisztikus izgalmaiktól, s valahol az iparművészet és az autonóm képzőművészet határán tancolnak, nem túl meggyőzően.

A kiállítás plasztikai anyagát jelenleg kissé halványabb a megszokottnál. Varga Éva is — aki az egyik díjazott — inkább kis méretű érmeivel hívja fel magára a figyelmet. Nagy reliefje minden szándékuk ellenére kevésbé erőteljesek. A már említett Szabó Tamás szobrai emelkednek még ki mondanójukkal a közepes-szobrászokból. Varga Miklós itt kiállított egyenletes színvonalú munkáit már nagyon sok tárlatról ismerjük, valószínű hatásuk ezért volt kevésbé erőteljes. Kirchmayer Sándor sematikus Kodály-portréjának és Petőfi-jének díjjal jutalmazását pedig a zsűri tévedésének kell tekintenünk.

A téli tárlat megtekintése után megállapíthatjuk, a vizsgálatrés a helyi, területi jellegű bemutatókhoz nem is történhetett volna jobban, hisz az észak-magyarországi művészek a jelenlegi tárlaton is bizonyították, nem csak a kvalitásbeli szintet, hanem a közönség. Most is elsősorban a helyi alkotók szolgáltatják a minőséget, s ezt a kiosztott díjak is megerősítik.

Lengyel László

Országos zenei verseny Leninvárosban

első műsorszámaként Haydn „Kürtjel”-szimfóniája szólalt a Miskolci Szimfonikus Zenekar tolmácsolásában, vezényelt Mura Péter. Ezután Doppler két fuvalára és zenekarra írott versenyműve csendült fel, a szólist Kovács Lóránt és Pröhle Henrik játszotta. Interpretációjuk könnyed és szellemes, mindamelllett rendkívül virtuóz jellege, s a zenekar korrekt kísérete ezt a produkciót az est legnagyobb értékű műsorszámává avatta. A sikert az értő közönség lelkesedése is lelemhettük, hiszen a versenymű egy rövid részletét a művészek „kénytelenek” voltak megismételni. Hasonlóan elmélyült, érett előadás ültetett Mozart Sinfonia concertante című kompozíciójának tolmácsolása során, a szólist Pongrácz Péter (oboa),

Kovács Béla (klarinét), Tarnai Ferenc (kürt) és Janota Gábor (fagott) játszotta.

★

A tegnapi elődöntők során, három-három korcsoportban negyvenhárom fuvalista, huszonegy oboista, harminchat klarinétos és tizenhét fagottos növendék mérte össze tudását és felkészültségét — mintegy hatvan zenekarszervezővel egyetemi tanára vezette bíráló bizottság díjain kívül a társadalmi szervek, s az územek által szép számmal felajánlott különdíjak is

átadásra kerülnek), majd a legjobbnak bizonyult ifjú muzsikuskok hangversenyen mutatkoznak be a művelődési központ színháztermében.

A seregszemle egyébként nem csupán arra teremtett alkalmat, hogy a növendékek találkozhassanak korosztályuk hasonló ambíciójú tagjaival, hanem a versennyel párhuzamosan — a különböző szekcióúleteken és tanácskozáson — a zenepedagógusok számára is mód nyílt a tapasztalatcserére. S ezek a beszélgetések épp úgy tovább szolgálhatják a zenekiskolai fufúvósoktatás színvonalának növelését, mint ahogy maga az egész jól szervezett, gondosan előkészített rendezvény is méltó zeneoktatásunk reprezentálására.

B. Sz. E.

Tíz fagotton szólt meg Brúner Tibor Fanfár című kompozíciója, s ezzel a jelképes szignállal vette kezdetét december 2-án este 19 órakor a második országos zeneiskolai fufúvósverseny a leninvárosi Derkovits Gyula Művelődési Központ színháztermében.

A seregszemlét, melynek rendezői között a Művelődési Minisztérium, az Országos Pedagógiai Intézet, a Magyar Zeneművészek Szakszervezete, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács, a Leninvárosi városi Tanács és a leninvárosi Vándor Sándor Állami Zeneiskola szerepel, Szalmás István, a Leninvárosi Tanács elnökhelyettese nyitotta meg. Rövid köszöntője után zenei életünk vezető művészeinek közreműködésével olyan reprezentatív hangversenyt hallhatott a megnyitó közönség, amely színvonalával, és sikerével méltó kezdete volt a négynapos rendezvénynek. A koncert